

Dansk handlingsplan for sikkerhed for journalister

Opfølgning på FN's handlingsplan for journalisters sikkerhed og bekæmpelse af straffrihed

En af forudsætningerne for et velfungerende demokrati, hvor borgerne har viden og baggrund til at deltage i den demokratiske udvikling, er et mangfoldigt medielandskab. Derfor er det afgørende, at vi har frie medier og en journalistik, der er præget af, at journalister i alle professioner kan arbejde frit uden overgreb og trusler af nogen art hverken mod dem selv, deres kilder, kolleger eller familie.

Gennem de seneste år er der sket markante forandringer for medierne og journalistikken verden over. Online platforme har givet nye muligheder for ytringsfriheden og for deltagelse i den offentlige debat. Online platforme er dog ikke alene en gevinst for ytringsfriheden, men har også medført en række udfordringer, og platformene giver også næring til hadefulde ytringer og trusler i et omfang, vi ikke tidligere har oplevet.

Samtidig er journalistikken nu grænseoverskridende og undersøgende i en grad, vi ikke tidligere har set. Store afslørende historier har i Europa i stigende omfang ført til, at journalister ikke bare udsættes for alvorlige trusler og overgreb, men også er blevet myrdet, som det er set i Grækenland, Holland, Malta og Slovakiet. Senest har krigen i Ukraine understreget journalisters udsathed i deres rapportering fra fronten.

Europarådets anbefalinger til beskyttelse af medier og journalister samt FN's handlingsplan for journalisters sikkerhed og bekæmpelse af straffrihed lægger begge op til, at hvert enkelt land følger op med nationale handlingsplaner. For Danmark har sådan en handlingsplan to formål:

For det første at sikre en proaktiv tilgang i Danmark med henblik på at skabe et mere sikkert miljø for journalister, og for det andet at sende et klart signal til andre lande både i Europa og globalt, om at så mange lande som muligt skal deltage, for at sikre den nødvendige forbedring af journalisters sikkerhed verden over.

Den danske handlingsplan træder ikke i stedet for arbejdspladsernes egne arbejdsmiljømæssige ordninger, men skal forstås som en national mekanisme, hvor både relevante organisationer og myndighederne påtager sig hver sin del af ansvaret for at leve op til FN's handlingsplan for at forebygge overgreb på journalister og medier.

Dansk Journalistforbund, Danske Medier, International Media Support, UNESCO Danmark, Justitsministeriet og Kulturministeriet er blevet enige om følgende handlingspunkter, der vil udgøre Danmarks nationale handlingsplan for sikkerhed for journalister, og som løbende kan blive justeret:

1 Monitorering af overgreb

- Dansk Journalistforbund og Danske Medier etablerer en dedikeret e-mailadresse, hvor journalister og medier kan indberette evt. overgreb.
- Indberetningerne overvåges af en person, som Danske Medier og Dansk Journalistforbund i fællesskab stiller til rådighed (kontaktpunktet).
- De enkelte indberetninger klassificeres af kontaktpunktet i forhold til eksempelvis had, trusler, vold og seksuelle krænkelser, samt i hvilken udstrækning der anbefales en politianmeldelse.

- De to parter (Dansk Journalistforbund og Danske Medier) udarbejder i fællesskab en halvårlig rapport om indberetningerne og opfølgningen af dem.

2 Opfølgning på indberetninger

- Hver indberetning skal besvares af kontaktpunktet med en mail om, hvordan den anbefales håndteret.
- Den forurettede part foretager politianmeldelse, når situationen taler for det.
- Hvis politiet iværksætter en efterforskning på baggrund af forurettedes forklaring, og hvad der ellers må være oplyst i sagen, vil politiet efter en konkret vurdering i de alvorligste sager om trusler på livet kunne tildele den forurettede en kontaktperson i politiet, der skal sikre den fortsatte dialog og tilbagemeldinger til forurettede efter anmeldelsen.

3 Dialog mellem alle relevante parter

- Alle dialogparter (Dansk Journalistforbund, Danske Medier, relevante ministerier, Rigs politiet og Rigsadvokaten) mødes halvårligt for at drøfte den aktuelle situation.
- Hvis der er særligt systematiske overgreb eller tendenser, tager parterne hånd om dette inden for deres respektive kompetenceområder og holder hinanden underrettet.

4 Kontakt med øvrige lande om erfaringsudveksling og initiativer

- Udveksling af erfaringer med andre nærtstående landes tilsvarende arbejdsgrupper o. lign. om effekten af nationale handlingsplaner: Dette kan ske gennem løbende informationsudveksling mellem nationale kontaktpunkter og/eller i form af særskilte møder, evt. i forbindelse med IPDC-møder.
- Orientering af UNESCO om arbejdet i Danmark: dette sker i form af fælles rapporter fra parterne (Dansk Journalistforbund og Danske Medier), som formidles via den danske UNESCO Nationalkommission.

Den daglige opgavevaretagelse ledes på skift af Dansk Journalistforbund og Danske Medier (et år ad gangen), og første år fra 1. januar 2022 til 31. december 2022 af Dansk Journalistforbund, som sørger for inddragelse af de øvrige interessenter, når det er relevant.